

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 19CoE/67/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3708208986
Dátum vydania rozhodnutia: 15. 06. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Viera Škultétyová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2017:3708208986.1

Uznesenie

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Škultétyovej a sudcov JUDr. Beáty Čupkovej a JUDr. Radoslava Svitana, PhD. v exekučnej veci oprávneného B., v zastúpení J. proti povinnej W., pre vymoženie 306,71 eur s príslušenstvom, o odvolaní oprávneného proti uzneseniu Okresného súdu Považská Bystrica, č.k. 8Er/542/2008-28 zo dňa 06. septembra 2016, takto

rozhodol:

Návrhy oprávneného na prerušenie konania **z a m i e t a .**

Uznesenie súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e .**

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým uznesením súd prvej inštancie zastavil exekúciu. V odôvodnení uviedol, že na základe návrhu oprávneného zo dňa 31.10.2008 súdny exekútor V. L. N. podal na tamojší súd žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie na vymoženie sumy 306,71 eur a príslušenstva. Exekučným titulom v danej veci je rozhodcovský rozsudok, sp. zn. SR 6793/08 zo dňa 01.08.2008, ktorý vydal Stály rozhodcovský súd zriadený zriaďovateľom Slovenská rozhodcovská, a.s. Poverenie na vykonanie exekúcie bolo vydané dňa 21.01.2009. Súd dôvodil poukazom na § 44 ods. 2, § 57 ods. 1 písm. a) Exekučného poriadku, § 52 ods. 1, 2, 3, § 53 ods. 1, 4 Občianskeho zákonníka, § 2 písm. b), § 3 ods. 1, 2, § 23a ods. 1 zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch. V predmetnej veci sa jedná o spotrebiteľskú zmluvu v zmysle zákona o ochrane spotrebiteľov aj v zmysle zákona o spotrebiteľských úveroch účinných v čase jej uzavretia. Z predloženej zmluvy nevyplýva, že by ju uzavrela povinná v súvislosti s jej podnikateľskou činnosťou, výkonom zamestnania alebo povolania; na druhej strane poskytovanie úverov je predmetom podnikania oprávneného. Nakoľko sa jedná o spotrebiteľskú zmluvu, je neplatná akákoľvek neprijateľná podmienka, t. j. zmluvné dojednanie, ktoré spôsobuje značnú nerovnováhu v neprospech spotrebiteľa - povinnej. Na základe vyššie uvedeného dospel súd prvej inštancie k záveru, že v danej veci je potrebné považovať rozhodcovskú doložku, ktorá bola uzatvorená medzi účastníkmi konania v rovnaký deň ako samotná úverová zmluva, za neprijateľnú zmluvnú podmienku. Oprávnený predložil povinnej rozhodcovskú doložku len vo všeobecných obchodných podmienkach. Nešlo teda o individuálne dojednanie. Predmetná rozhodcovská doložka ako neprijateľná podmienka spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán a je v zmysle § 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka neplatná. Rozhodcovská zmluva musí mať písomnú formu, inak je neplatná. Súd prvej inštancie mal za to, že úprava obsiahnutá v zákone o rozhodcovskom konaní o forme rozhodcovskej zmluvy (§ 4) je striktná bez možnosti extenzívneho výkladu a podmienka písomnej formy v danom prípade dodržaná nebola. Nie je zrejmé, že by všeobecné obchodné podmienky spĺňali náležitosti, ktoré vyžaduje zákon, teda že by došlo k ich podpisu obidvoma sporovými stranami, čím by založili rozhodcovskú doložku. Uvedená zmluva a všeobecné obchodné podmienky neboli ani technicky spojené, avšak ani z prípadného technického spojenia zmluvy a všeobecných obchodných podmienok nemožno vyvodiť, že obsahujú nepochybný prejav vôle účastníkov zmluvy, že sú oboznámení a súhlasia so všeobecnými obchodnými podmienkami.

Exekučný titul vydaný v rozhodcovskom konaní rozhodcovským súdom, ktorý založil svoju právomoc na základe neplatnej rozhodcovskej doložky, nemožno považovať za spôsobilý exekučný titul vydaný v súlade so zákonom, a teda je nutné považovať ho za materiálne nevykonateľný, a preto súd prvej inštancie exekúciu zastavil.

2. Proti uvedenému uzneseniu súdu prvej inštancie podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie oprávnený. Navrhol jeho zrušenie a vrátenie veci súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Odvolanie odôvodnil tým, že súd prvej inštancie rozhodol nad rámec zverenej právomoci, nesprávnym procesným postupom mu súd znemožnil uskutočňovať procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, konanie malo inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Podľa oprávneného (s odkazom na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. II. ÚS 499/2012) mu mal exekučný súd dať priestor, aby sa oboznámil s dôkazmi, ktoré súd vykonal a so skutkovými zisteniami, ktoré z nich vyvodzuje. Ďalej oprávnený citoval časť rozsudku Súdneho dvora, sp. zn. C-472/11 zo dňa 21.02.2013 Banif Plus Bank Zrt v. Csipai, na základe ktorého tvrdil, že exekučný súd nezohľadnil pri aplikácii smernice 93/13/ES svoju povinnosť upozorniť účastníkov exekučného konania na neprijateľnú podmienku a dať im možnosť vyjadriť sa k nej. Z výkladu čl. 3 ods. 1 smernice 93/13/ES vyplýva, že exekučný súd nemôže vylúčiť aplikáciu dotknutej podmienky, ak spotrebiteľ po tom, čo je súdom upozornený, nemá zámer dovoliť sa takéto vylúčenie. Vnútroštátny súd musí informovať spotrebiteľa a požiadať ho o uplatnenie neprijateľnosti - ide totiž o všeobecné kritérium výkladu neprijateľnej podmienky určené Súdny dvorom EÚ, je to súčasť koncepcie neprijateľných podmienok. Pre prípad, že by odvolací súd neakceptoval uvedenú interpretáciu, oprávnený navrhol, aby súd konanie prerušil podľa § 162 ods. 1 písm. c) CSP a predložil Súdnemu dvoru prejudiciálne otázky. Tvrdil, že exekučný súd neumožnil účastníkom exekučného konania (osobitne nie oprávnenému) viesť kontradiktórne konanie, nevytýčil vo veci ústne pojednávanie, aj keď tak bol zo zákona povinný urobiť a exekučné konanie je tak poznačené závažnými procesnými nedostatkami. Ak exekučný súd už vydal poverenie exekútorovi na vykonanie exekúcie, nie je možné, aby následne posudzoval neplatnosť rozhodcovskej zmluvy (doložky). Zastavenie exekúcie z takéhto dôvodu považuje oprávnený za nezákonné. Ďalej zastával názor, že súd prvej inštancie sa nesprávnou a ústavne nesúladnou interpretáciou ustanovenia § 45 ods. 2 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní postavil do pozície orgánu vykonávajúceho komplexné preskúmanie exekučného titulu metódou, ktorá mu v rámci zverenej právomoci ako exekučnému súdu neprináleží. Všeobecný súd, ktorý koná v pozícii exekučného súdu, totiž nie je legitímne schopný vykonávať úkony smerujúce k opätovnému komplexnému rozhodovaniu o veci s tým, že výsledkom takéhto rozhodovania je úplná nemožnosť vykonať právo veriteľa. K revíznemu postupu došlo v situácii, keď už exekučný súd preskúmal súlad exekučného titulu so zákonom s výsledkom absolútnej nerozpornosti. Exekučný súd nie je súdom v zmysle § 40 a nasl. ZoRK, nekoná o zrušení tuzemského rozhodcovského rozsudku a ani nepokračuje v konaní vo veci v rozsahu uvedenom v žalobe alebo rozsahu uvedenom vo vzájomnej žalobe. Z hľadiska princípu právnej istoty nemôže ten istý štátny orgán - všeobecný súd - dotvárať svoje rozhodovacie oprávnenia smerujúce k zamedzeniu účinkom rozhodcovského rozsudku na právne postavenie žalovaného (dlžníka) tam, kde neexistujú, a to preto, že z vôle zákonodarcu existujú na inom mieste a v inom čase, a to tam, kde ich platné právo zaraďuje (v rámci konania podľa ZoRK). Exekučný súd musí s takýmto exekučným titulom (rozhodnutím rozhodcovského súdu) nakladať rovnako ako s rozsudkom všeobecného súdu. Exekučný súd taktiež nedisponuje právomocou rušiť, či meniť rozhodnutie, ktoré je exekučným titulom, alebo naprávať chyby a nedostatky exekučného titulu. Pre prípad, že by sa odvolací súd nestotožnil s touto jeho argumentáciou, oprávnený navrhol, aby súd konanie prerušil podľa § 162 ods. 1 písm. b) CSP a podal Ústavnému súdu Slovenskej republiky návrh na konanie o súlade § 44 ods. 2 veta prvá a druhá Exekučného poriadku s čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Ďalej sa oprávnený zaoberal výkladom ustanovenia § 45 ods. 2 ZoRK a uviedol, že sa cíti byť diskriminovaný z dôvodu jeho postavenia ako podnikateľského subjektu poskytujúceho úvery, keď jeho postavenie v exekučnom konaní bolo podstatne nevýhodnejšie ako postavenie iných strán konania. Oprávnený podčiarkol, že v prípade, ak by bola exekúcia úplne zastavená, stratil by možnosť úspešného uplatnenia svojej pohľadávky pred súdom, vzhľadom na povinnosť súdu ex offo prihliadať na premlčanie. Preto má za to, že jediný spôsob, ktorým by súd mohol v takejto situácii zachovať aspoň elementárnu mieru spravodlivosti vo vzťahu k jeho nároku, je umožniť mu prinajmenšom vymoženie istiny a zákonného úroku z omeškania, a teda exekúciu zastaviť iba v časti úrokov z omeškania prevyšujúcej ich zákonnú výšku. V prípade potvrdenia napadnutého rozhodnutia by mu neboli s najväčšou pravdepodobnosťou splatené ani poskytnuté peňažné prostriedky,

čo by bolo v rozpore s dobrými mravmi, vzhľadom na to, že si svoju pohľadávku uplatnil včas. Ďalej oprávnený namietal posúdenie rozhodcovskej doložky ako neplatnej pre rozpor s dobrými mravmi, nesúhlasil ani s právnym posúdením zmluvy o úvere ako zmluvy o spotrebnom úvere v zmysle zákona o spotrebiteľských úveroch a poukázal na nesprávne posúdenie neprimeranosti úrokov z omeškania, poplatku za poskytnutie úveru a poplatku za zasielanie upomienok.

3. Povinná sa k odvolaniu oprávneného písomne nevyjadрила.

4. Krajský súd preskúmal vec podľa § 379 a § 380 Civilného sporového poriadku (zákon č. 160/2015 Z. z., ďalej len „CSP“) a dospel k záveru, že uznesenie súdu prvej inštancie je potrebné ako vecne správne potvrdiť podľa § 387 ods. 1, 2 CSP. Rozhodol tiež o návrhoch oprávneného na prerušenie konania. Odvolací súd tak rozhodol bez nariadenia pojednávania v zmysle ustanovenia § 385 ods. 1 CSP, keď v danej veci nebolo potrebné zopakovať, alebo doplniť dokazovanie a nariadenie pojednávania nevyžadoval ani dôležitý verejný záujem.

5. Pokiaľ ide o návrhy oprávneného na prerušenie exekučného konania podľa § 162 ods. 1 písm. b) a písm. c) CSP, odvolací súd dospel k záveru, že tieto návrhy je potrebné zamietnuť z nasledovných dôvodov:

6. Podľa § 243h ods. 1 veta prvá Exekučného poriadku, ak tento zákon v § 243i až 243k neustanovuje inak, exekučné konania začaté pred 01.04.2017 sa dokončia podľa predpisov účinných do 31.03.2017.

7. Podľa § 36 ods. 5 Exekučného poriadku (v znení účinnom do 31.03.2017), ak osobitný zákon neustanovuje inak, exekučné konanie nemožno prerušiť, nemožno odpustiť zmeškanie lehôt a po skončení exekučného konania nemožno podať žalobu na obnovu exekučného konania.

8. V zmysle uvedeného zákonného ustanovenia exekučné konanie v zásade nemožno prerušiť, okrem prípadov, keď tak ustanoví osobitný predpis (napríklad ustanovenie § 14 ods. 5 písm. b) zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii v znení neskorších predpisov). Na druhej strane, najmä pokiaľ ide o návrh na prerušenie konania a predloženie prejudiciálnej otázky Súdnemu dvoru EÚ, odvolací súd si je vedomý povinnosti (vyplývajúcej z judikatúry Súdného dvora) neaplikovať také vnútroštátne procesnoprávne ustanovenia, ktoré by mu bránili v splnení povinnosti vyplývajúcej z práva EÚ predložiť prejudiciálnu otázku v prípade, ak sú naplnené predpoklady na predloženie prejudiciálnej otázky. Súd však nemá povinnosť predložiť prejudiciálnu otázku vždy, keď to navrhne účastník konania, ale len vtedy, keď súd dospeje k záveru, že sú naplnené predpoklady na jej predloženie. Preto sa odvolací súd zaoberal aj vecnou stránkou návrhov oprávneného na prerušenie konania.

9. Pokiaľ ide o návrh na predloženie prejudiciálnej otázky Súdnemu dvoru EÚ, východiskom tejto otázky tak, ako ju formuloval oprávnený, je tvrdenie, že „sa od vnútroštátneho súdu nevyžaduje vylúčenie možnosti aplikovateľnosti niektorej z podmienok zmluvnej podmienky po tom, čo spotrebiteľ nedal najavo, že zamýšľa uplatniť jej neprijateľnosť“. Takéto tvrdenie však nemá oporu ani v európskom práve (smernice Rady 93/13/EHS) a ani v judikatúre Súdného dvora. Už vôbec neobstojí tvrdenie oprávneného, že vnútroštátny súd musí požiadať spotrebiteľa o uplatnenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky. V zmysle judikatúry Súdného dvora (vrátane tej, ktorú citoval oprávnený v odvolaní - C-472/11, C-243/08) má síce súd informovať účastníkov konania, že niektorú zmluvnú podmienku považuje za neprijateľnú a dať im možnosť, aby sa k tomuto právnemu posúdeniu vyjadrili (oprávnený mal túto možnosť a aj ju využil v odvolaní), avšak súd nemôže čakať na „uplatnenie“ tejto neprijateľnosti spotrebiteľom. Pokiaľ by spotrebiteľ napriek neprijateľnosti zmluvnej podmienky chcel byť touto podmienkou viazaný, musí to súdu výslovne oznámiť. Ak tak neurobí (a neurobila to ani povinná v preskúmvanej veci), súd musí ex offo vylúčiť aplikáciu neprijateľnej zmluvnej podmienky. Tento výklad nespochybňuje žiadna norma európskeho práva, ani rozhodnutie Súdného dvora (acte clair), preto odvolací súd nepovažoval za potrebné obracať sa na Súdny dvor, tak ako navrhoval oprávnený.

10. Okrem toho oprávnený v odôvodnení odvolania uviedol, že na Súdny dvor EÚ sa mal obrátiť exekučný súd aj „vo veci výkladu čl. 3 ods. 1 smernice 93/13/EHS v tom zmysle, či rozhodcovská doložka, podľa ktorej musí spotrebiteľ riešiť spory s dodávateľom, ak tak navrhne dodávateľ, v

rozhodcovskom konaní je podľa § 53 ods. 1 a ods. 4 písm. r) Občianskeho zákonníka neprijateľnou podmienkou“. Aj keď to oprávnený neformuloval výslovne ako návrh, aby sa na Súdny dvor obrátil odvolací súd, považuje odvolací súd za potrebné k tomu uviesť, že takto formulovaná otázka je otázkou výkladu, resp. aplikácie vnútroštátneho práva (či je nejaká zmluvná podmienka neprijateľná podľa príslušného ustanovenia Občianskeho zákonníka), na ktorú Súdny dvor nemá právomoc odpovedať. Aj keby sa z tejto otázky vypustil odkaz na Občiansky zákonník, bola by to otázka posúdenia konkrétnej zmluvnej podmienky v konkrétnom prípade, pričom Súdny dvor EÚ už v obdobných veciach, v ktorých účastníkom vo vnútroštátnom konaní bol i oprávnený, judikoval, že Súdny dvor môže v rámci právomoci zverenej mu čl. 267 Zmluvy o fungovaní EÚ vykladať len všeobecné kritériá používané normotvorcom Únie na definovanie pojmu nekalá, resp. neprijateľná podmienka, nemôže sa však vyjadriť k uplatňovaniu týchto všeobecných kritérií na osobitnú podmienku, ktorá musí byť skúmaná v závislosti od okolností konkrétneho prípadu. Je úlohou vnútroštátneho súdu určiť, či sa má zmluvná podmienka v konkrétnej veci považovať za neprijateľnú vzhľadom na všetky okolnosti týkajúce sa uzavretia zmluvy. V prípade kladnej odpovede je potom úlohou vnútroštátneho súdu vyvodiť všetky dôsledky, ktoré z toho vyplývajú podľa vnútroštátneho práva s cieľom ubezpečiť sa, že spotrebiteľ nie je touto podmienkou viazaný (uznesenie Súdneho dvora EÚ zo dňa 16.11.2010 vo veci C-76/10; rozsudok zo dňa 01.04.2004 vo veci C-237/02). Súdny dvor EÚ nie je oprávnený aplikovať právne predpisy Únie na konkrétny prípad (rozsudok zo dňa 06.10.2005 vo veci C-291/03). Posúdenie neprijateľnosti konkrétnej zmluvnej podmienky, ktorú oprávnený používa vo formulárových zmluvách, spadá výlučne do pôsobnosti vnútroštátnych súdov.

11. Pokiaľ ide o návrh na iniciovanie konania pred Ústavným súdom Slovenskej republiky o súlade § 44 ods. 2 Exekučného poriadku s Ústavou Slovenskej republiky, aj tu platí, že prerušiť konanie možno len vtedy, ak k záveru, že všeobecne záväzný právny predpis, ktorý sa týka veci, je v rozpore s Ústavou Slovenskej republiky, dospel konajúci súd a nie účastník konania (R 106/1998). K takému záveru však odvolací súd nedospel. Odvolací súd nepovažuje za sporné, že exekučný súd nedisponuje právomocou rušiť, či meniť rozhodnutie, ktoré je exekučným titulom, alebo naprávať chyby a nedostatky exekučného titulu. V tomto prípade však exekučný súd ani nemenil, ani nerušil a ani nenaprával exekučný titul, iba preskúmal, či bol exekučný titul vydaný orgánom, ktorý bol na jeho vydanie oprávnený, teda, či bola rozhodcovská zmluva v súlade so zákonom, pričom, ak je rozhodcovská zmluva absolútne neplatná, jej absolútna neplatnosť nastáva priamo zo zákona a na dôvod zakladajúci absolútnu neplatnosť právneho úkonu musí súd vždy prihliadnuť, a to aj bez návrhu. Tento právny názor vychádza z konštantnej judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (naposledy uznesenie, sp. zn. 3 Cdo 1303/2015), ktorá prešla aj kontrolou Ústavného súdu Slovenskej republiky (napr. uznesenie IV. ÚS 55/2011-19).

12. Vzhľadom na uvedené odvolací súd návrhy oprávneného na prerušenie exekúcie vznesené v podanom odvolaní zamietol.

13. Pokiaľ ide o odvolanie oprávneného proti uzneseniu súdu prvej inštancie o zastavení exekúcie, odvolací súd preskúmal všetky rozhodujúce námietky, ktoré boli v odvolaní oprávneným vznesené a dospel k záveru, že odvolanie oprávneného nie je dôvodné, keď súd prvej inštancie správne ustálil skutkový stav veci, ktorý aj správne právne posúdil, pričom nariadenie pojednávania nebolo potrebné a nevyhnutné na objasnenie veci (§ 58 ods. 2 vtedy účinného Exekučného poriadku).

14. Podľa § 243d ods. 2 Exekučného poriadku (v znení do 31.03.2017) sa na exekučné konania začaté v súlade s odsekom 1 alebo vedené na podklade rozhodcovského rozhodnutia vydaného v rozhodcovskom konaní, ktorého predmetom je spor spĺňajúci podmienky podľa osobitného predpisu, a ktoré neboli ukončené k 01.01.2015, použijú predpisy účinné do 31.12.2014.

15. Podľa § 53 ods. 1, 5 Občianskeho zákonníka spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len „neprijateľná podmienka“). To neplatí, ak ide o predmet plnenia, cenu plnenia, alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané. Neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

16. Pokiaľ je exekučným titulom rozsudok rozhodcovského súdu, je exekučný súd oprávnený a zároveň povinný riešiť otázku, či rozhodcovské konanie prebehlo na základe riadne uzavretej rozhodcovskej zmluvy. Touto otázkou je súd oprávnený a povinný sa zaoberať v každom štádiu exekučného konania,

teda aj keď už bolo vydané poverenie na vykonanie exekúcie pre súdneho exekútora. Rozhodcovská zmluva je dohoda medzi zmluvnými stranami o tom, že všetky alebo niektoré spory, ktoré medzi nimi vznikli, alebo vzniknú v určenom zmluvnom alebo v inom právnom vzťahu, sa rozhodnú v rozhodcovskom konaní (§ 3 ods. 1 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní). Rozhodcovská zmluva môže mať formu osobitnej zmluvy alebo formu rozhodcovskej doložky k zmluve (§ 4 ods. 1 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní). Rozhodcovská zmluva musí mať písomnú formu, inak je neplatná (§ 4 ods. 2 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní).

17. Aj v preskúmvanej veci bol preto plne opodstatnený a zákonom podložený postup exekučného súdu, ktorý skúmal, či bola medzi účastníkmi konania platne uzavretá rozhodcovská zmluva. Uvedený postup exekučného súdu nebol posudzovaním vecnej správnosti rozsudku rozhodcovského súdu a nesmeroval k zrušeniu, či revidovaniu tohto rozhodnutia, nešlo teda o komplexné preskúmvanie exekučného titulu, ako to uvádzal oprávnený v odvolaní. Exekučný súd v súlade so zákonom skúmal len to, či oprávneným predložený rozhodcovský rozsudok je vykonateľným exekučným titulom, medziiným, či ho vydal rozhodcovský súd s právomocou prejednať daný spor. Pri riešení tejto otázky nebol exekučný súd viazaný tým, ako ju vyriešil rozhodcovský súd. Teda aj v rámci daného exekučného konania bol všeobecný súd oprávnený skúmať exekučný titul z hľadiska, či nejde o rozhodnutie ničotné, ktoré nevyvoláva žiadne právne účinky.

18. Rozhodcovský rozsudok vydaný v spotrebiteľskej veci je ako exekučný titul v rozpore so zákonom, ak rozhodcovská zmluva (či už uzavretá vo forme osobitnej zmluvy alebo rozhodcovskej doložky), na ktorej sa zakladá právomoc rozhodcovského súdu, nebola vôbec uzavretá alebo bola uzavretá neplatne. Nedostatok právomoci rozhodcovského súdu odvíjajúci sa od neexistencie, či neplatnosti rozhodcovskej zmluvy má v spotrebiteľskej veci za následok materiálnu nevykonateľnosť (nezáväznosť) rozhodcovského rozsudku (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 21.03.2012, sp. zn. 6 Cdo 1/2012).

19. Aj v prípade, že spotrebiteľ nevyužije možnosť spochybniť existenciu alebo platnosť rozhodcovskej zmluvy podľa ustanovení zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní, je exekučný súd povinný skúmať existenciu a platnosť rozhodcovskej zmluvy a prípadne aj konštatovať rozpor rozhodcovského rozsudku so zákonom, znamenajúci materiálnu nevykonateľnosť rozhodcovského rozsudku (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 18.09.2012, sp. zn. 5Cdo 230/2011).

20. Za správny považuje odvolací súd právny názor súdu prvej inštancie, že predmetná zmluva o úvere, uzavretá medzi účastníkmi konania dňa 22.11.2007, je zmluvou spotrebiteľskou, teda, že medzi oprávneným a povinnou bol založený na jej základe spotrebiteľský vzťah. Argumentácia oprávneného, že poskytuje svojim klientom peňažné prostriedky síce dočasne, ale nie formou odloženej platby, ale vo forme splátok, teda na základe zmluvy o úvere v zmysle § 497 a nasl. Obchodného zákonníka, je scestná. Zákon č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch (v znení účinnom ku dňu uzavretia zmluvy o úvere) totiž v § 2 písm. a) jednoznačne definoval ako spotrebiteľský úver každé dočasné poskytnutie peňažných prostriedkov vo forme odloženej platby, pôžičky alebo v inej právnej forme (teda aj vo forme úveru podľa § 497 a nasl. Obchodného zákonníka). Okrem toho pre kvalifikáciu právneho vzťahu, založeného predmetnou zmluvou o úvere, ako spotrebiteľského vzťahu, nie je ani podstatné, či ide o spotrebiteľský úver, ale či spĺňa kritériá spotrebiteľskej zmluvy v zmysle § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka, resp. pred 01.01.2008 podľa § 23a ods. 1 zákona č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa (čo predmetný právny vzťah spĺňa), a to bez ohľadu na právnu formu zmluvy. V prípade pochybností o tom, či ide o spotrebiteľskú zmluvu, má dôkazné bremeno na preukázanie nespotebiteľského charakteru zmluvy dodávateľ (veriteľ). Oprávnený (ako veriteľ) nepredložil žiadne dôkazy, ktoré by preukazovali nespotebiteľský charakter zmluvy. Vzhľadom na uvedené odvolací súd zhodne so súdom prvej inštancie uzavrel, že predmetná zmluva o úvere bola spotrebiteľskou zmluvou.

21. Odvolací súd tiež súhlasí so súdom prvej inštancie v tom, že za neprijateľnú je potrebné považovať rozhodcovskú doložku, ktorá bola súčasťou Všeobecných podmienok poskytnutia úveru predmetnej zmluvy o úvere, uzatvorenej medzi účastníkmi konania dňa 22.11.2007. Uvedená rozhodcovská doložka bola drobným písmom zakomponovaná do bodu 17 Všeobecných podmienok poskytnutia úveru, nebola individuálne dojednaná, jej obsah povinná nemohla ovplyvniť. Veriteľ mohol na základe tejto rozhodcovskej doložky vec predložiť na prejednanie rozhodcovskému súdu, ktorý sám určil a vylúčiť tak súd, ktorý by bol inak príslušný. Spotrebiteľ týmto stratil právo brániť sa voči nárokom veriteľa na

všeobecnom súde v mieste svojho bydliska. V súlade s ustanoveniami rozhodcovskej doložky spočíval výber rozhodcovského súdu na zmluvnej strane podávajúcej žalobný návrh. Vychádzajúc z komplexnej úpravy rozhodcovskej doložky je potrebné túto považovať v celosti za neprijateľnú, spôsobujúcu značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, a to aj v nadväznosti na judikatúru Súdneho dvora Európskej únie (C-240/98 až C-244/98, C-40/08, C-473/00, C-243/08, C-168/05) a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (naposledy uznesenie z 24.04.2017, sp. zn. 3Cdo 1303/2015). Rozhodcovská doložka od spotrebiteľa fakticky vyžaduje, aby sa podriadil výlučne rozhodcovskému konaniu. Na neprijateľnom charaktere tejto zmluvnej podmienky nič nemení ani to, že umožňuje voľbu medzi právomocou rozhodcovského a všeobecného súdu, nakoľko táto voľba prislúcha iba žalujúcemu a nie je možné ju následne zmeniť. S prihliadnutím na povahu daného právneho vzťahu medzi dodávateľom a spotrebiteľom je takáto „voľba“ právomoci iba formálna, iluzórna a zodpovedá len záujmom dodávateľa. Rozhodcovskú doložku preto odvolací súd vyhodnotil ako neprijateľnú, postihnutú sankciou absolútnej neplatnosti v zmysle § 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka v znení platnom a účinnom v rozhodnom období (dnes § 53 ods. 5).

22. Rozhodcovský rozsudok, vydaný rozhodcom, ktorý vyvodil svoju právomoc na konanie a rozhodnutie na základe neplatnej rozhodcovskej zmluvy, je nulitným právnym aktom a nemožno ho považovať za spôsobilý exekučný titul podľa ustanovenia § 41 ods. 2 písm. d) Exekučného poriadku. Na základe takéhoto rozhodcovského rozsudku nemožno vykonať exekúciu ani čiastočne (vo vzťahu k istine a zákonným úrokom z omeškania), ako to navrhoval oprávnený v odvolaní. Odvolací súd preto uzatvára, že súd prvej inštancie správne právne posúdil predmetný rozhodcovský rozsudok ako nespôsobilý byť exekučným titulom a správne exekúciu zastavil.

23. Pokiaľ oprávnený v odvolaní namietal porušenie práva na spravodlivý proces tým, že mu súd prvej inštancie nedal možnosť vyjadriť sa k právnemu posúdeniu rozhodcovskej doložky ako neplatnej (k čomu argumentoval nálezom Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. II. ÚS 499/2012), odvolací súd uvádza, že ten istý senát a aj iné senáty Ústavného súdu Slovenskej republiky vydali viacero rozhodnutí, ktoré odporovali uvedenému nálezu, preto plénum Ústavného súdu Slovenskej republiky pristúpilo k prijatiu zjednocujúceho stanoviska PLz. ÚS 1/2014. Podľa neho, ak exekučný súd vychádza aj z iných listín (či iných dôkazov) než tých, ktoré sú výslovne uvedené v § 44 ods. 2 Exekučného poriadku (exekučný titul, návrh na vykonanie exekúcie a žiadosť o vydanie poverenia) a na tomto základe posúdi exekučný titul v neprospech oprávneného, je povinný dať mu možnosť vyjadriť sa k podkladom svojho preskúmania. Pre ústavnú konformnosť konania ako celku však postačuje, ak je oprávnenému táto možnosť reálne poskytnutá v odvolacom konaní. V danom prípade mal oprávnený možnosť vyjadriť sa a aj ju využil v odvolaní, teda k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces nedošlo.

24. K odvolateľom tvrdenej diskriminácii považuje odvolací súd za potrebné uviesť, že v exekučnom konaní mal oprávnený rovnaké práva a povinnosti ako povinná. Odlišnosť v postavení oboch subjektov vychádza z toho, že oprávnený ako dodávateľ uzavrel s povinnou ako spotrebiteľom spotrebiteľskú zmluvu. Aj keď Exekučný poriadok nevymedzuje osobitne postavenie spotrebiteľa, odkazuje na primerané použitie CSP, ktorý štatút spotrebiteľa v súdnom konaní upravuje, pričom však nezavádza diskrimináciu strán konania, iba sa snaží zmierniť reálnu disparitu strán v neprospech spotrebiteľa, ku ktorej v hospodárskych vzťahoch medzi dodávateľom a spotrebiteľom dochádza.

25. Napokon, ak odvolateľ namietal nesprávnosť výkladu ustanovenia § 45 ods. 2 zákona o rozhodcovskom konaní, nesprávnosť posúdenia rozhodcovskej doložky ako neplatnej pre rozpor s dobrými mravmi a nesprávnosť posúdenia neprimeranosti úrokov z omeškania, tieto jeho argumenty boli irelevantné, pretože žiadne z uvedených výkladov, resp. posúdení súd prvej inštancie v napadnutom uznesení nevykonal.

26. Z uvedených dôvodov odvolací súd uznesenie súdu prvej inštancie ako vecne správne potvrdil. Pokiaľ oprávnený má za to, že rozhodnutie súdu prvej inštancie zabránilo vymožitelnosti jeho pohľadávky, odvolací súd zdôrazňuje, že to bol oprávnený, kto formuloval ustanovenia rozhodcovskej doložky a kto sa na základe takejto rozhodcovskej zmluvy obrátil so žalobou na rozhodcovský súd. Oprávnenému nič nebránilo uplatniť si svoje zmluvné nároky v riadnom súdnom konaní, v ktorom by bola zabezpečená rovnosť účastníkov i z pohľadu riadnej aplikácie ustanovení spotrebiteľského práva, a v ktorom by bol vydaný spôsobilý exekučný titul.

27. Toto rozhodnutie bolo senátom krajského súdu prijaté jednomyseľne.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).